

KINNITAN:

KINNITAN 30 -10- 2007 (allkiri) MEELI KALDMA DIREKTOR (ees- ja perekonnanimi)	
---	--

(ametikoht)

OHUTUSJUHEND LAOHOIDJALE Nr. 18.

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused.

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;

- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Ohutusnõuete rikkumise korral kannab töötaja vastutust töötajate distsiplinaarvastutuse seaduse alusel.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

LAOTÖÖS VALITSEVAD OHUD

Õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgusest (materjali ladustamisel jne.)
- kukkumine samal tasapinnal raskeid esemeid transportides ja tõstes;
- elektrišokk, kontaktist vooluga;
- löikehaavad (erinevate instrumentide kasutamisel).

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsahaigusi:

- laohoidja töö on füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi;

2. ÜLDNÕUDED

2.1. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.

2.2. Laotööle lubatakse vähemalt 18 aasta vanuseid isikuid, kes on saanud vastava ettevalmistuse.

2.3. Töökohad peavad olema hästi valgustatud, kohtvalgustuse lambid ei tohi pimestada töötaja silmi.

2.4. Üld-ja kohtvalgustites võib kasutada vaid sellise võimsusega hõõglampe, mille valgustid on arvestatud.

2.5. Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonisüsteemiga, mis tagab normidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.

2.6. Elektriseadmete eksploatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriohutuse eeskirjadega.

2.7. Laohoidja peab tundma ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töösisekorra eeskirju.

2.8. Laohoidja on kohustatud kandma ettenähtud tööriietust ja vajadusel kasutama isikukaitsevahendeid.

2.9. Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloigu juhataja poole selgituse saamiseks.

2.10. Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi.

2.11. Märkates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijaile, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloigu juhatajale.

2.12. Kui töötajal tuleb töötada tõsteseadmetega, peab tal olema vastav kvalifikatsioon ja teda tuleb juhendada vastava ohutusjuhendi järgi.

2.13. Koormate peale- ja mahalaadimine, teisaldamine ja vinnastamine peab toimuma spetsiaalselt määratud, tööde ohutuse eest vastutava isiku järelevalvel.

2.14. Kõiki tõsteseadmeid (kraanad, telferid, tungraud, auto- ja elektrilaadurid jne.) ja abivahendeid (trossid, köied jne.) tohib kasutada pärast katsetamist (tõsteproovi), kusjuures neil peab olema asjaomane märgis (lipik). Märgistamata või katsetustähtaja ületanud tõsteseadmete ning abivahendite kasutamine on keelatud.

2.15. Tõstetava lasti kaal koos taglasega ja taaraga ei tohi ületada tõstuki piirtõstejõudu.

2.16. Kaubatõstukeid ja -kraanasid ei tohi kasutada inimeste tõstmiseks.

2.17. Tõstuki töötamise ajal ei tohi juht ise seista ega lubada teistelgi seista ülestõstetud lasti all (tõstuki töötsoonis).

2.18. Kandmistee peab olema vaba, tasane ja võimalikult lühike, eesliikujast ärgu püütagu mööduda, et juhuslikult kukkunud ese kedagi ei vigastaks.

2.19. Laadijate teele ei tohi materjale maha panna, ei tohi tõkestada juurdepääse tuletõrjevahenditele, elektrikilpidele. Materjalid tuleb ladustada ainult selleks ettenähtud kohtadesse.

2.20. Mehaaniliste vahenditega tohivad töötada ainult vastava ettevalmistuse saanud isikud, kes oskavad neid vahendeid käsitseda.

3. TERVISOHUTUS RASKUSTE KÄSITSI TEISALDAMISEL

3.1. Töötaja tervisohutu vähendamiseks peab tööandja rakendama järgmisi abinõusid:

- 1) varustama töötaja sobivate tehniliste abivahenditega;
- 2) võimalusel vähendada teisaldatava raskuse massi;
- 3) tagama teisaldustööks sobiva sisekliima ning piisava ventilatsiooni ja valgustatuse;
- 4) tagama ohutuks teisaldustööks piisava vaba ruumi nii töötamiskohal kui ka liikumisteedel;
- 5) lühendada raskuse kandmisteed;
- 6) lühendada teisaldustöö kestust, sealhulgas nägema ette sobivad puhkepausid;
- 7) korraldama töö selliselt, et töötaja saaks teisaldustööd vaheldada füüsiliselt mittekoormavate tööülesannete täitmisega;
- 8) andma töötajale isikukaitsevahendid, kui teisaldustööga kaasneb vigastusoht.

3.2. Ohutegurid, mis võivad põhjustada tervisohutu

Raskus võib põhjustada tervisohutu, kui see:

- 1) on liiga suure massiga või mõõtnetelt kogukas;
- 2) on kinnihaaramiseks ebamugava kujuga;
- 3) on ebastabiilne või selle sisu võib liikuda;
- 4) oma kuju või konsistentsi tõttu võib töötajat vigastada, eriti kokkupõrkel teise esemega.

Teisaldustöö võib põhjustada tervisohutu, kui:

- 1) nõutav füüsiline pingutus on liiga suur;
- 2) seda saab teha ainult ülakeha pöörates;
- 3) sellega võib kaasneda raskuse äkiline liikuma hakkamine;
- 4) seda tehakse ebakindla või ebamugava kehaasendiga.

3.3. Töötingimused võivad põhjustada tervisohutu, kui:

- 1) teisaldustööks ei ole piisavalt ruumi, eriti vertikaalsuunas;
- 2) põrand on ebatasane või libe, põhjustades kukkumisohtu;
- 3) teisaldustööd tuleb teha erinevatel põrandavärvide või töötasapindadel;
- 4) jalgealune on ebapüsiv;
- 5) õhutemperatuur või niiskus ei ole teisaldustööks sobiv või puudub vajalik ventilatsioon.

3.4. Teisaldustöö korraldus võib põhjustada tervisohutu, kui:

- 1) teisaldustöö on liiga sagedane või pikaajaline, põhjustades suurt koormust eelkõige selgroole;
- 2) teisaldustööd tehakse istudes;
- 3) puhke- või taastusaeg on liiga lühike;
- 4) raskuse tõstmine-langetamine toimub ebamugavas kõrguses, nt õlavöötimest kõrgemale või allpool põlvede kõrgust, või ebamugavas kauguses, nt kehast eemal;
- 5) raskust ei saa kandmisel toetada vastu keha või kui kandmise vahemaa on liiga pikk;
- 6) tööprotsessist johtuvatel tehnilistel põhjustel ei saa töötaja oma töötempot muuta;

7) töötaja kannab ebasobivat riietust, jalanõusid või kui tema muu varustus ei sobi teisdustööks.

3.5. Töötaja isikust tulenevad omadused võivad põhjustada terviseriski, kui:

- 1) ta on füüsiliselt nõrk konkreetse ülesande täitmiseks;
- 2) tal puudub ohutuks teisdustööks vajalik väljaõpe.

4. ENNE TÖÖD

- 4.1. Seada korda tööriietus. Vaadata üle töökoht.
- 4.2. Veenduda töökooha piisavas valgustatuses.
- 4.3. Panna valmist tööks vajaminevad töövahendid.

5. TÖÖ AJAL

5.1. Laos peavad materjalid ja seadmed olema paigutatud nii, et neid oleks kerge leida, üle vaadata, kontrollida ja välja anda, et materjalivirnade ja riulite vahelistes läbikäikudes oleks töötajatele raskuste kandmisel vaba läbipääs.

5.2. Riulite kasutamisel on vaja täita järgmisi eeskirju:

- riuleid ei tohi üle koormata;
- kaubad tuleb riulitele paigutada ühtlaselt, vastavalt nende kandevõimele.

5.3. Laos on keelatud suitsetada.

5.4. On keelatud:

- kanda kaupa seljas, sõltumata nende massist;
- seista rööpaid või kaldteid mööda mahaveeretatava kauba ees või pealeveeretatava kauba taga.

5.5. Vedelikku sisaldavat taarat võib vedada (teisaldada) ainult eripakendis. Klaastaara tuleb asetada püsti (kork ülespoole).

5.6. Hoiuruumi ja ladudesse paigutatavad kaubakastid laotakse kindlalt püsivatesse virnadesse.

5.7. Kaubakastide ümberpaigutamisel tuleb käte vigastamise vältimiseks iga kast enne üle vaadata. Väljaulatuvad naelad ja plekiribade otsad tuleb kinni lüüa.

5.8. Kaste ja teisi materjale tohib ladudesse paigutada nii, et põhiläbikäigu laius oleks piisav sisetranspordi ja töötaja liikumiseks.

5.9. Materjale, detaile ega tooteid ei tohi ladustada korratult. Lasti mahapanekul tuleb veenduda, kas see asetub õigesti ja püsivalt.

5.10. Kastide jm. taara avamiseks kasutada selleks ettenähtud töövahendeid.

5.11. Kemikaalide või tolmsete materjalidega töötamisel tuleb kanda kaitsekindaid, -prille ja hingamisteede kaitsevahendeid.

5.12. Kaupa tohib maha võtta ainult virnade või hunnikute pealt. Kaubakasti mahavõtmisel virna otsast on töö juhtija kohustatud enne veendumat, kas kõrvalseisev last püsib kindlalt ja ei kuku ümber.

5.13. Keelatud on hoida metalli korratult hunnikutes ja sorteerimata.

5.14. Metalltooteid (polte, mutreid, seibe, kruvisid jms.) hoida ruumides väikestes kastides riulitele või kasti paigutatult. Kui need saabusid korralikus pakendis, lubatakse neid hoida ka pakituna.

6. PÄRAST TÖÖD

6.1. Korrastada töökoht.

6.2. Panna kasutusel olnud töövahendid selleks ettenähtud kohta.

6.3. Pesta käed ja nägu sooja veega.

7. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis, näiteks mingit kindlat tüüpi töövahendi juhtimine. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul. Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Tööd, mis ei koorma lihaseid ja mida saab teha asukohta muutmata, tuleks teha istudes. Peab olema võimalik ulatuda kõikjale oma töökohas ilma, et end selleks üleliia venitada või painutada.

Hea istumisasend tähendab, et inimene istub sirgelt töö lähedal. Töölaud ja -tool peavad olema konstrueeritud selliselt, et tööpind oleks peaaegu küünarvartega ühel kõrgusel, selg sirge ja õlad lõdvestatud asendis.

8. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmistele ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;
- hoiatama ohtu sattunud inimesi;
- sulgema ukсед ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;

- võimaluse piires asuma tuld kustutama.

Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:

- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;

- võimalikust ohust inimestele;

- muudest tulekahjuga kaasneda võivatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

9. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult.:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord

- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbri **112**;

- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi,

- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabi võtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

10. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

1. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78; RT I 2002, 47, 297; RT I 2002, 63, 387; RT I 2003, 20, 120; RT I 2004, 54, 389)

2. Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu tööohutus ja nõuded (RT I 1999, 100, 881)

3. Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)

4. Töötajate tervisekontrolli kord (RTL 2003, 56, 816)

5. Tuleohutuse üldnõuded (RTL 2000, 99, 1559; RTL 2004, 100, 1599)

6. Töötervishoiu- ja tööohutusala väljajõppe ja täiendõppe kord (RTL 2000, 136, 2157)

7. Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)